

Venla Jokilinna

Viivi Monola

Tuulia Tuhkanen

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto

Sosionomi (AMK)

Opinnäytetyö, 2024

ALAIKÄISTEN NUORTEN VÄKIVALLAN- KÄYTTÖ PÄÄKAUPUNKISEUDULLA

Kysely Aseman Lapset ry:n työntekijöille ja yhteistyötahoille

TIIVISTELMÄ

Venla Jokilinna, Viivi Monola & Tuulia Tuhkanen
Alaikäisten nuorten väkivallankäyttö pääkaupunkiseudulla – Kysely Aseman
Lapset ry:n työntekijöille ja yhteistyötahoille
38 sivua, 1 liite
Syksy, 2024
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto
Sosionomi (AMK)

Tässä opinnäytetyössä kartoitettiin Aseman Lapset ry:n työntekijöiden ja yhteistyökumppaneiden näkökulmaa ja kokemuksia alaikäisten, 13–17-vuotiaiden, nuorten fyysisestä väkivallankäytöstä sekä sen ehkäisemisestä pääkaupunkiseudulla vuodesta 2019 vuoteen 2024. Tarkoituksena oli selvittää, onko nuorten väkivallankäyttö lisääntynyt, ja syventyä syihin, jotka ovat mahdollisesti olleet tähän yhteydessä, sekä tarkastella, kuinka laaja ongelma on kyseessä. Opinnäytetyön tavoitteena oli lisätä ymmärrystä nuorten väkivallankäytöstä pääkaupunkiseudulla, sen taustatekijöistä ja ehkäisymahdollisuuksista sekä tuottaa tietoa ilmiöstä ja sen mahdollisista syistä. Toivoimme myös saavamme tämän opinnäytetyön avulla työvälineitä nuorten väkivallankäytön ehkäisyyn sosiaalialalla.

Opinnäytetyö on tutkimuspainotteinen. Tutkimus tehtiin laadullisin menetelmin. Tutkimusaineisto kerättiin sähköisellä Google Forms -kyselytyökalulla. Laadullinen kysely sisälsi 13 avointa kysymystä ja siihen vastasi 10 henkilöä. Aineistoa kerääntyi yhteensä 14 sivun verran. Kerätyn aineiston analyysiin käytettiin teemoittelua.

Tutkimustulokset osoittivat, että ammattilaisten kokemuksen mukaan nuorten väkivallankäyttö on lisääntynyt vuosien 2019–2024 välisenä aikana. Vaikka ennaltaehkäisevät toimenpiteet koettiin jossain määrin tehokkaiksi, haasteita ilmeni eri toimijoiden välisessä yhteistyössä ja palveluiden saavutettavuudessa. Ammattilaisten näkökulmasta nuorten omat kokemukset väkivallasta osoittivat väkivallan normalisoitumista sekä pelkoa. Väkivallan taustalla nähtiin kosto, oman kunnian puolustaminen sekä ryhmäpaine. Syiksi väkivallankäytön lisääntymiselle nähtiin muun muassa puutteelliset tunnetaidot ja sosiaalinen media. Tulokset korostivat tarvetta parantaa palveluita ja ymmärrystä väkivallan monimuotoisuudesta.

Asiasanat: nuoret, nuorisrikollisuus, nuorisoväkivalta

ABSTRACT

Venla Jokilinna, Viivi Monola & Tuulia Tuhkanen

Juvenile violence in the Helsinki metropolitan area - Survey for the employees and collaborators of Children of the Station

38 pages, 1 appendix

Autumn, 2024

Diaconia University of Applied Sciences

Bachelor's Degree Programme in Social Services

Bachelor of Social Services

This thesis surveyed the perspectives and experiences of the employees and partners of Children of the Station regarding physical violence among minors aged 13-17 and its prevention in the Helsinki metropolitan area from 2019 to 2024. The study aimed to determine whether youth violence had increased and to explore the potential underlying causes, as well as to assess the extent of the problem. The objective was to enhance understanding of youth violence in the Helsinki metropolitan area, its contributing factors, and prevention possibilities, and to provide valuable information on the phenomenon and its potential causes. We also hoped that this thesis would offer practical tools for preventing youth violence in the social sector.

The thesis employed a research-oriented approach using qualitative methods. The research data was collected using the Google Forms survey tool, consisting of 13 open-ended questions, with responses from 10 individuals. A total of 14 pages of data were collected, and thematic analysis was used for data analysis.

The research findings indicated that, according to professionals, youth violence had increased between 2019 and 2024. Although preventive measures were perceived to be somewhat effective, challenges exist in collaboration between different stakeholders and in the accessibility of services. From the professionals' perspective, youths' own experiences of violence demonstrated normalization and fear. The motives behind the violence included retaliation, defending one's honour, and peer pressure. Factors contributing to the increase in violence were seen as a lack of emotional skills and the influence of social media. The results emphasize the need to improve services and understand the complexity of violence.

Keywords: youth, juvenile delinquency, juvenile violence, youth violence

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 NUORTEN HYVINVOINTI	5
2.1 Nuoret	5
2.2 Nuorten mielenterveys	6
2.3 Nuorten päihteiden käyttö	8
2.4 Sosiaalisten ja yhteiskunnallisten tekijöiden vaikutus nuorten hyvinvointiin ja rikollisuuteen	10
3 NUORISORIKOLLISUUS.....	13
3.1 Nuorisorikollisuus käsitteenä.....	13
3.2 Nuorten väkivaltarikokset	13
3.3 Oikeusjärjestelmä ja nuorten rangaistukset	15
3.4 Ehkäisevä toiminta sosiaalialalla ja nuorisotoimessa	16
4 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITTEET JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	17
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	18
5.1 Opinnäytetyön yhteistyökumppani ja toimintaympäristö.....	18
5.2 Aineistonkeruu ja tutkimusmenetelmä.....	19
5.3 Aineiston analyysi	20
6 TUTKIMUSTULOKSET	21
6.1 Nuorten väkivallankäyttö	21
6.2 Nuorten väkivallankäytön ennaltaehkäisy ja vähentäminen	23
6.3 Nuorten kokemukset ja altistuminen väkivallalle	25
7 OPINNÄYTETYÖN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	27
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	28
9 POHDINTA	30
9.1 Opinnäytetyön prosessi.....	30
9.2 Ammatillinen kasvu	31

9.3 Jatkoehdotukset.....	32
LÄHTEET.....	34
LIITE 1. Kyselyn sisältö.....	39

1 JOHDANTO

Nuorten väkivallankäyttö on lisääntynyt huomattavasti vuodesta 2019 alkaen. Helsingissä ja Länsi-Uudellamaalla alaikäisten tekemät väkivaltarikokset ovat kaksinkertaistuneet vuosien 2019 ja 2023 välillä. Itä-Uudellamaalla nuorten tekemät väkivaltarikokset ovat puolestaan 2,5-kertaistuneet samassa ajanjaksossa. Ikäryhmän suhteellinen osuus nuorten rikoksentekijöiden määrästä on kasvanut erityisesti pahoinpitely- ja ryöstörikoksissa. Lisäksi nuorten rikoksentekijöiden lukumäärä on noussut verrattuna täysi-ikäisiin. (Haapakangas & Kaakinen, 2023; Vesa Laurén, ylikonstaapeli, henkilökohtainen tiedonanto 19.2.2024.)

Opinnäytetyön tarkoituksena on tarkastella alaikäisten, 13–17-vuotiaiden nuorten fyysisen väkivallankäytön lisääntymistä pääkaupunkiseudulla vuodesta 2019 eteenpäin Aseman Lapset ry:n työntekijöiden ja yhteistyötahojen näkökulmasta. Opinnäytetyössä poissuljemme muun muassa henkisen ja seksuaalisen väkivallan ja keskitymme vain fyysiseen väkivaltaan (ryöstöt, pahoinpitelyt ym.). Jatkossa kun puhumme väkivallasta, tarkoitamme ainoastaan edellä mainittua fyysistä väkivaltaa. Tarkoituksena on selvittää, onko nuorten väkivallankäyttö lisääntynyt, ja syventyä syihin, jotka ovat mahdollisesti olleet tähän yhteydessä, sekä tarkastella, kuinka laaja ongelma on kyseessä. Opinnäytetyön tavoitteena on lisätä ymmärrystä nuorten väkivallankäytöstä pääkaupunkiseudulla, sen taustatekijöistä ja ehkäisymahdollisuuksista sekä tuottaa tietoa ilmiöstä ja sen mahdollisista syistä. Toivomme myös saavamme tämän opinnäytetyön avulla työvälineitä nuorten väkivallankäytön ehkäisyyn sosiaalialalla.

2 NUORTEN HYVINVOINTI

2.1 Nuoret

Nuoruusikä on merkittävä vaihe elämänkaaressa, mikä edustaa siirtymää lapsuudesta kohti aikuisuutta (United Nations, 2013). Tämä kehitysvaihe alkaa puberteetista ja jatkuu vähitellen nuoreen aikuisuuteen. Nuoruusiän tavoitteena on itsenäisyyden saavuttaminen. Tähän kehitysvaiheeseen liittyy voimakkaita kehitystapahtumia sekä fyysisellä että psyykkisellä tasolla. Keskushermoston kehitys, ruumiillinen kasvu, hormonaaliset muutokset sekä tunne-elämän, ajattelun, käyttäytymisen ja ihmissuhteiden muutokset ovat tyypillisiä nuoruuskauden piirteitä. (Suomalainen Lääkäriseura Duodecim, 2010.)

Suomen nuorisolaki (L 1285/2016) määrittelee nuoret alle 29-vuotiaiksi, kun taas Suomalainen Lääkäriseura Duodecim (2010) määrittelee nuoret kapeammin, 13–22-vuotiaiksi. United Nations (2013) puolestaan määrittelee nuoruuden tilastollisesti iäksi 15–24 vuotta. Kun tarkastellaan poliisin tilastoja nuorisorikollisuuden kasvusta, ikäluokat jaetaan yleisesti alle 15-vuotiaisiin ja 15–17-vuotiaisiin. (Vesa Laurén, ylikonstaapeli, 19.2.2024). Poliisin verkkosivuilla, joissa käsitellään nuorten rikollisuutta, puhutaan myös erikseen alle 15-vuotiaista sekä yli 15-vuotiaista nuorista (Poliisi, 2024). Näissä tiedoissa ei kuitenkaan tarkenneta, miten pitkälle alle 15 vuoden ikäviittaus ulottuu.

Peruskoulu on yhtenäinen yhdeksänvuotinen koulu, joka koostuu ala-asteesta ja yläasteesta (L476/1983 4. §). Useimmat lapset aloittavat peruskoulun ollessaan 7-vuotiaita ja suorittavat sen yleensä 9 vuoden aikana. Näin ollen lapset siirtyvät tavallisesti ala-asteelta yläasteelle noin 13-vuotiaina. (InfoFinland, 2024.) Tässä iässä nuori alkaa käydä läpi fyysisiä ja psyykkisiä muutoksia, jotka liittyvät murrosikään ja itsenäistymiseen. Lisäksi tässä iässä nuori alkaa usein hakeutua uusiin sosiaalisiin ympäristöihin ja kokea itsenäisyyttä omien valintojensa suhteen. (Suomalainen Lääkäriseura Duodecim, 2010). Opinnäytetyössämme päätimme rajata nuoruuden alaikärajan 13. ikävuoteen. Tämän päätöksen taustalla oli Peruskoululaki sekä ajatus siitä, että 13 vuoden ikä edustaa lapsuuden ja

nuoruuden rajapintaa. Yläikärajaksi opinnäytetyössämme valitsimme 17 vuoden iän, koska halusimme rajoittaa tutkimuksen koskemaan alaikäisiä nuoria. 17 vuoden ikä on viimeinen vuosi ennen täysi-ikäisyyttä monissa maissa, kuten esimerkiksi Suomessa (L 442/1999). Täysi-ikäisyyden lähestyminen tuo mukanaan erilaisia juridisia ja sosiaalisia velvollisuuksia sekä oikeuksia, mikä saattaa vaikuttaa nuoren käyttäytymiseen. Näiden perustelujen pohjalta määrittelimme opinnäytetyössämme nuoret 13–17-vuotiaiden ikäryhmäksi, joka kattaa lapsuuden lopun ja nuoruuden alkuvaiheen.

2.2 Nuorten mielenterveys

Keskusrikospoliisi (2022) on nostanut esille mahdollisia selityksiä nuorten väkivaltarikollisuuden kasvulle. Näitä selityksiä ovat esimerkiksi nuorten mielenterveysongelmat, asenteiden muutokset ja huumausaineiden rooli. Nämä havainnot ovat kuitenkin monimutkaisia, ja tutkimus tunnistaa vaikeudet tehdä yksiselitteisiä johtopäätöksiä.

Maailman terveysjärjestö WHO määrittelee mielenterveyden tilaksi, jossa yksilöllä on hyvä henkinen hyvinvointi. Hyvä mielenterveys auttaa yksilöä selviytymään elämän haasteista, käyttämään omia taitojaan ja oppimaan uutta, työskentelemään tehokkaasti sekä osallistumaan yhteisöön. Mielenterveys on keskeinen osa terveyttä ja hyvinvointia, ja se tukee sekä yksilön että yhteisön kykyä tehdä päätöksiä, ylläpitää ihmissuhteita ja vaikuttaa ympäröivään maailmaan. WHO korostaa, että mielenterveys on jokaisen perusoikeus ja olennainen tekijä niin henkilökohtaisessa, yhteisöllisessä kuin sosioekonomisessakin kehityksessä. (World Health Organization, 2022.) Tämä tila heijastaa biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja ympäristöön liittyviä tekijöitä ja muovautuu elämän aikana yksilön ominaisuuksien, kokemusten, sosiaalisen vuorovaikutuksen sekä yhteiskunnan rakenteiden, resurssien ja arvojen vaikutuksesta (Aalto-Setälä ym., 2020, s. 18).

Mielenterveydestä puhuttaessa täytyy erottaa mielenterveyden ongelmat ja mielenterveyden häiriöt. Mielenterveyden ongelmat voivat olla lievempiä ja tilapäisempiä, ja ne viittaavat tilanteeseen, jossa henkilön mieliala, tunteet, ajatukset tai

käytös aiheuttavat haittaa hänen toimintakyvyilleen ja ihmissuhteilleen tai tuottavat kärsimystä, mutta eivät täytä mielenterveyden häiriön diagnostisia kriteereitä (Mieli ry, i.a.-a.). Mielenterveyden häiriöt puolestaan ovat tiloja, joissa yksilön mielen toiminta, tunne-elämä ja käyttäytyminen ovat häiriintyneitä, ja ne voivat ilmetä moninaisina oireina ja diagnooseina (Suomalainen Lääkäriseura Duodecim, 2010). Monet mielenterveyden häiriöt alkavat jo nuoruusiässä, ja noin puolet niistä mielenterveyshäiriöistä, joita aikuisväestössä esiintyy, ovat alkaneet ennen kuin henkilö on täyttänyt 15 vuotta. Lisäksi noin kolme neljännestä kaikista mielenterveyden häiriöistä voidaan havaita ennen kuin henkilö täyttää 18 vuotta. Sekä Suomalainen Lääkäriseura Duodecim (2010) että Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (i.a.-a) ovat raportoineet, että noin viidesosa nuorista kärsii mielenterveyden häiriöistä. Varhaisnuoruudessa nuoren tunne-elämä ailahtelee ja elämä on täynnä nopeita fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia muutoksia, jolloin mielenterveyshäiriöt voivat ilmetä voimakkaasti. Keskinuoruudessa nuori alkaa hallita paremmin tunteitaan sekä käyttäytymistään, ja myöhäisnuoruudessa käyttäytyminen alkaa vakiintua ja nuori kiinnostuu enemmän ympäröivästä yhteiskunnasta. (Suomalainen Lääkäriseura Duodecim 2010; Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, i.a.-a.)

Mielenterveyden häiriöt näyttävät esimerkiksi masennuksena, ADHD:nä (aktiivisuuden ja tarkkaavuuden häiriö), käytöshäiriönä tai päihdeongelmina. Mielenterveyshäiriöiden oirekuvassa on eroja eri ikävaiheissa: varhaisnuoruudessa yleisimpiä ovat käytös- ja tarkkaavaisuushäiriöt, kun taas myöhemmin nuoruudesta aikuisuuteen asti yleisimpiä ovat ahdistuneisuus-, mieliala- ja päihdehäiriöt. Masennuksen esiintyvyys kasvaa nuoruusiässä, erityisesti 15–18-vuotiailla, ja tytöillä riski sairastua on noin kaksinkertainen verrattuna poikiin. Masennuksen oirekuvassa korostuvat ärtyneisyys, vihaisuus, reaktiivinen epäsosiaalinen oireilu ja aggressiivinen käyttäytyminen. (Suomalainen Lääkäriseura Duodecim, 2010.)

Käytöshäiriöt ovat pojilla huomattavasti yleisempiä kuin tytöillä, ja neuropsykiatriset häiriöt, kuten ADHD, voivat ilmaantua jo ennen kouluikää (Suomalainen Lääkäriseura Duodecim, 2010). Vankien keskuudessa ADHD on esiintyvyydeltään 5–10 kertaa yleisempää kuin väestössä keskimäärin. Nuorisovankiloissa ADHD:n esiintyvyys on 30,1 prosenttia ja aikuisten vankiloissa 26,2 prosenttia.

Lapsuuden ADHD voi olla ennustetekijä nuoruuden ja aikuisuuden aikana ilmenevälle rikolliselle käyttäytymiselle. Eräässä meta-analyysissä havaittiin, että lapsuuden ADHD lisää myöhemmän riskin joutua pidätetyksi 2,2-kertaiseksi, tuomituksi rikoksesta 3,3-kertaiseksi ja vankilatuomioon 2,9-kertaiseksi. (Leppämäki, 2017.)

Käytöshäiriön yksi ominaisuuksista on antisosiaalisuus. Tälle häiriölle tyypillistä on jatkuva sääntöjen rikkominen ja muiden oikeuksien loukkaaminen. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, i.a.-b.) Psykiatrisen vankisairaalan ylilääkäri Alo Jüriloo kertoo antisosiaalisen kehityksen alkavan nuorella iällä ensin käytöshäiriönä, johon myöhemmin tulevat mukaan päihteet, liittyminen rikolliseen ryhmään sekä rikollisen identiteetin muodostuminen ja rikoskierteen aloittaminen. Tällaisessa tapauksessa rikosten tekeminen on keskeinen osa henkilön identiteettiä, eikä vankeustuomion saaminen ole hänelle merkittävä haitta. (Kuoppala, 2024a.)

2.3 Nuorten päihteiden käyttö

Lain ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä (523/2015, 2 §) mukaan päihteet kattavat alkoholin, huumausaineet sekä päihtymiseen käytettävät lääkkeet ja muut aineet. Päihteet ovat aineita, joita käytetään ilman lääketieteellistä tarkoitusta vaikuttamaan psyykkisiin toimintoihin. Päihteiksi voi luokitella esimerkiksi alkoholin, huumeet, impattavat aineet ja päihtymystarkoituksessa käytettävät lääkkeet. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, i.a.-c.)

Päihderiippuvuus on tila, jossa päihteiden käyttö on haitallista, pakonomaista ja hallitsematonta. Se vaikuttaa monin tavoin elämään aiheuttaen sosiaalista, taloudellista ja terveydellistä vahinkoa. Riippuvuus voi johtua sekä fyysisestä että psyykkisestä tarpeesta päihteille. Se ilmenee usein pakonomaisena käyttönä, vaikka sen haitallisuus tiedostettaisiinkin. Päihteiden käyttö hallitsee arkea, ja vaikka se aiheuttaa ongelmia, lopettaminen voi tuntua mahdottomalta. Riippuvuus voi vaikuttaa fyysiseen ja psyykkiseen terveyteen sekä sosiaalisiin suhteisiin ja taloudelliseen tilanteeseen. (Mieli ry, i.a.-b.)

Päihteiden ja väkivallan välillä on vahva yhteys, ja monet päihteet voivat lisätä aggressiivisuutta sekä väkivaltaista käytöstä. Tämä ilmenee erityisesti niin sanotun sekakäytön yhteydessä, jossa päihteiden vaikutukset voivat voimistua tai sekoittua toisiinsa. Alkoholin käyttöön liittyy erityinen riski, sillä se voi laskea veren-sokeritasoa ja lisätä aggressiivisuutta, erityisesti humalatilan ollessa voimakkaimmillaan. Aggressiivisuus voi ilmetä monin tavoin, ja se voi olla joko suunniteltua ja proaktiivista tai reaktiivista, jolloin se liittyy uhkaan tai turhautumiseen. Yksilöiden väliset erot aggressiivisuudessa voivat liittyä esimerkiksi temperamenttiin, impulsiivisuuteen ja hormonitasoihin, kuten testosteronin määrään. (Päihdelinkki, 2020.) Erityisesti väkivaltarikokset ja liikennesrikokset tehdään usein päihtyneenä, ja jopa 80 prosentilla suomalaisista vangeista on diagnosoitu päihderiippuvuus (Nuorten Päihdekasvatus, 2023).

Henkirikoksissa humalatila on usein osallisena, ja jopa 70 prosenttia Suomen henkirikoksista tapahtuu alkoholin vaikutuksen alaisena. Alkoholisoituneilla nuorilla on erityinen riski impulsiiviseen ja antisosiaaliseen käytökseen. Myös päihteiden vieroitusoireet voivat lisätä ärtyneisyyttä ja aggressiivisuutta. Vaikka kannabiksen vaikutukset ovat yleensä rauhoittavia, se voi silti olla osallisena väkivaltatilanteissa, erityisesti sekakäytössä muiden päihteiden kanssa. Hallusinogeenistä muuntohuumeet voivat aiheuttaa voimakasta aggressiivista käytöstä, erityisesti aktivoimalla serotoniinijärjestelmää ja adrenaliinivaikutuksia. (Päihdelinkki, 2020.)

Nuorten keskuudessa yleisimpiä päihteitä ovat alkoholi, tupakkatuotteet ja kannabis. Myöhempi ongelmakäyttö on usein jatkumoa siitä, miten nuorena päihteidenkäyttö on aloitettu. Tupakointi voi vaikuttaa haitallisesti nuoren kasvuun ja terveyteen, ja alkoholin käyttö voi aiheuttaa aivovaurioita sekä lisätä päihdeongelmien riskiä. Kannabiksen käyttö puolestaan voi vaikuttaa haitallisesti nuoren kehittyviin aivoihin ja lisätä mielenterveysongelmien riskiä. (Mielenterveystalo, i.a.)

Usein päihteiden väärinkäyttö ja riippuvuudet ovat sidoksissa mielenterveyden häiriöihin ja rikollisuuteen (Rikoksantorjunta.fi, i.a.-a). Päihteitä saatetaan käyttää mielenterveysongelmien lievittämiseen, mikä voi edelleen pahentaa tilannetta.

Monet nuoret, jotka käyttävät päihteitä säännöllisesti, kärsivät samanaikaisesti masennuksesta tai ahdistuksesta. Lisäksi päihteiden liikkakäyttö voi johtaa käyttöhäiriöihin tai sosiaaliseen pelkoon. Nuoruusiässä halu kokeilla uusia asioita sekä ottaa riskejä kasvaa, ja tämä voi johtaa päihteiden käyttöön. Lisäksi halu kuulua porukkaan ja hyväksynnän haku kavereiden keskuudessa voi ajaa nuoria käyttämään päihteitä, varsinkin jos päihteiden käyttö nähdään ryhmässä normaalina käytöksenä. Nuoret saattavat myös olla kyvyttömiä ymmärtämään päihteiden käytön riskejä ja seurauksia. Nuoret yleensä käyttävät niitä päihteitä, joita on helposti saatavilla. (Mielenterveystalo, i.a.)

2.4 Sosiaalisten ja yhteiskunnallisten tekijöiden vaikutus nuorten hyvinvointiin ja rikollisuuteen

Sosiaaliset suhteet, kuten perhe ja ystäväpiiri sekä ympäristö, ovat suuressa roolissa nuorten hyvinvoinnin suhteen. Merkittäviä nuorten hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä ovat myös esimerkiksi sosioekonominen asema sekä ylisukupolvinen huono-osaisuus. Ylisukupolvinen huono-osaisuus tarkoittaa tilannetta, jossa köyhyys, vähäiset resurssit ja sosiaaliset haasteet siirtyvät sukupolvelta toiselle. Tämä tarkoittaa sitä, että lapset, jotka kasvavat huono-osaisissa olosuhteissa, ovat suuremmassa vaarassa kokea samanlaisia ongelmia aikuisina ja siirtää ne omille jälkeläisilleen. (Helsingin kaupunki, i.a.) Nuoret, jotka elävät köyhyydessä tai taloudellisessa epävarmuudessa, voivat olla alttiimpia rikollisuudelle. Tieteellisissä tutkimuksissa on havaittu selkeä yhteys väkivaltarikollisuuden ja sosioekonomisen aseman välillä. Huono-osaisempien naapurustojen ja korkeamman väkivaltaisen rikoskäyttämisen välillä on todettu vahva yhteys. Yhteydet väkivaltarikoksesta epäilyksi joutumiseksi ovat merkittäviä niillä huono-osaisilla alueilla, joissa on alhaisen tulotason asukkaita sekä vuokra-asunnoissa asuvia. On myös osoitettu, että väkivaltarikollisuus korreloi suoraan yksilön tai perheen sosioekonomisen aseman kanssa, erityisesti nuorilla. Tämä tarkoittaa käytännössä perheen taloudellista tilannetta. Työttömyyden ja matalan tulotason on havaittu lisäävän rikoskäyttämisen riskiä. (Airaksinen ym., 2021; Kuoppala, 2024b.)

Myös syrjäytyminen yhteiskunnasta on vahvasti yhteydessä rikollisuuteen. Sosiaalinen syrjäytyminen tarkoittaa yhteiskunnan ulkopuolelle jäämistä esimerkiksi koulutuksen ja työelämän suhteen. Sosiaalinen syrjäytyminen voi johtua monista eri tekijöistä, kuten köyhyydestä, työttömyydestä, vähäisestä koulutuksesta, mielenterveysongelmista tai sosiaalisten verkostojen puutteesta. Se voi vaikuttaa yksilön hyvinvointiin ja elämänlaatuun sekä heikentää osallistumista yhteiskunnassa. (Rikoksantorjunta.fi, i.a.-b.)

Koulu on nuoren elämässä monin tavoin keskeinen instituutio, joka vaikuttaa nuoren arkeen ja tulevaisuuden mahdollisuuksiin. Koulu ei ole pelkästään paikka, jossa opitaan akateemisia taitoja, vaan myös ympäristö, jossa nuoret kehittävät sosiaalisia taitojaan, luovat ihmissuhteita ja muokkaavat identiteettiään. Koulu on ympäristö, jossa nuori kokee sekä onnistumisia että haasteita. Koulutusjärjestelmä ja koulutusmahdollisuudet ovat keskeisiä tekijöitä nuorten hyvinvoinnin kannalta. Heikko koulumenestys, koulupudokkuus ja koulutuksellisen epäonnistumisen tunne voivat altistaa rikolliselle käyttäytymiselle. Aseman Lapset ry:n tiimipäällikkö Heikki Turkka kertoo koulumenestyksen heikkouden sekä erityispiirteiden ennustavan nuoren rikollisuutta. Tällaisia erityispiirteitä ovat esimerkiksi ADHD, vaikea lukivaikeus tai autismikirjo, jotka eivät vaikuta sosiaalisiin suhteisiin ja joita koulussa ei aina tunnisteta. Erityispiirteiden tunnistamattomuus johtaa siihen, että lapsia ei tueta riittävästi tasavertaiseen oppimiseen, mikä voi johtaa syrjäytymiseen jo varhaisessa vaiheessa. (Kuoppala, 2024b.)

Henkilöllä, joka on suorittanut vain peruskoulun, on yli nelinkertainen riski syyllistyä väkivaltarikokseen verrattuna niihin, jotka ovat käyneet ammatillisen koulutuksen. Lukion tai korkeamman koulutuksen suorittaneisiin verrattuna riski on merkittävästi suurempi. Vankien koulutustaso on selvästi alempi kuin muun väestön. Peruskoulun päättötodistusta vailla on noin kahdeksan prosenttia vangeista, ja noin 60–70 prosenttia heistä ei ole suorittanut toista astetta. (Rikosseuraamuslaitos, 2021.) Toisen asteen koulutuksen saaminen vähentää merkittävästi poikien rikosten tekemisen todennäköisyyttä. Toisen asteen koulutuksella voi olla suojaava vaikutus estämällä osaa ihmisistä syyllistymästä rikoksiin. Vaikutuksen on tutkittu liittyvän enemmän koulutuksen mahdollisuuteen yleisesti kuin tiettyyn koulutusohjelmaan tai koulun valikoivuuteen. Vastaavaa vaikutusta

tyttöjen rikolliseen käyttäytymiseen liittyen ei ole löydetty, mikä saattaa viitata siihen, että toisen asteen koulutuksen suojaava vaikutus rikollisuutta vastaan voi olla voimakkaampi poikien kohdalla. (Huttunen ym., 2023.) Voidaan siis päätellä, että toisen asteen koulutuksella on mahdollisesti suuri rooli rikollisuuden ehkäisemisessä nuorten miesten keskuudessa.

Perheen rooli nuoren elämässä on merkittävä, ja perheen sisäiset ongelmat voivat horjuttaa nuoren hyvinvointia ja näin altistaa rikollisuudelle. Perheen hajoaminen ja puutteelliset kasvatusolosuhteet voivat lisätä nuorten riskiä joutua rikollisuuden kierteeseen. Aseman Lapset ry:n tiimipäällikkö Heikki Turkan mielestä ihmisillä, joilla on kotona opitut vahvat tunnetaidot, on hyvin harvoin tarvetta käyttää väkivaltaa. Väkivallan käyttö voi johtua impulssikontrollin puutteesta tai äkkipikaisuudesta. Turkan mukaan kodeista, joissa opitaan tunnetaitoja, on tullut harvinaisempia. Jo päivällisen syöminen yhdessä tai muu yhteinen ajan vietto kehittävät nuoren tunnetaitoja. Lisäksi ystäväpiirit ja ympäristö vaikuttavat nuorten käyttäytymiseen. Nuoret voivat joutua ryhmäpaineen kohteeksi ja sitoutua rikolliseen käyttäytymiseen, jos heidän ympärillään olevat ihmiset ovat tälle alttiita. (Haikkola ym., 2019; Kuoppala, 2024b.)

Sosiaaliset normit ja median vaikutus muokkaavat nuorten käsityksiä rikollisuudesta. Median esittämät roolimallit ja väkivaltaiset viestit voivat normalisoida rikollista käyttäytymistä nuorten mielissä. Sosiaaliset normit voivat muokata nuorten arvomaailmaa ja ajattelutapaa, mikä voi vaikuttaa heidän valintoihinsa. Mediaväkivallalla tarkoitetaan muun muassa elokuvissa, videopeleissä ja sosiaalisen median kanavissa näkyvää väkivaltaa, kuten toisen vahingoittamista ja voimakeinojen käyttämistä. Jokainen reagoi väkivaltaan yksilöllisesti, mutta jatkuva mediaväkivallan näkeminen voi olla lapselle haitallista. Lapsesta tai nuoresta voi tulla aggressiivinen, ahdistunut tai pelokas, jos hän on altistunut runsaasti väkivaltaiselle sisällölle. (Mannerheimin lastensuojeluliitto, i.a.)

Nuorten hyvinvointiin ja rikollisuuden ehkäisyyn vaikuttavat monimutkaiset ja usein toisiinsa yhteydessä olevat tekijät, jotka ulottuvat sosiaalisista suhteista yhteiskunnan rakenteisiin asti. Sosiaalinen ympäristö, perheen tilanne,

koulutusmahdollisuudet, ja sosioekonominen asema ovat kaikki keskeisiä tekijöitä, jotka voivat joko suojata nuoria rikollisuudelta tai altistaa heidät sille.

3 NUORISORIKOLLISUUS

3.1 Nuorisoriikollisuus käsitteenä

Nuorisoriikollisuus ja nuorisojengit ovat kaksi keskeistä käsitettä, jotka liittyvät nuorten rikolliseen käyttäytymiseen sekä ryhmien muodostumiseen. Rikos on teko tai laiminlyönti, joka on säädetty laissa rangaistavaksi (Oikeusministeriö, i.a.). Nuorisoriikollisuus viittaa rikolliseen toimintaan, johon osallistuvat henkilöt, jotka ovat nuoria, yleensä alle 18-vuotiaita. Suomessa nuorena rikoksentekijänä tarkoitetaan henkilöä, joka on rikoksen tekohetkellä ollut yli 15-, mutta alle 21-vuotias (L 262/1940). Nuorisojengi on monitulkintainen käsite. Yleensä kuitenkin nuorisojengi kuvataan ryhmäksi nuoria, jotka tulevat yhteen yhteisen edun vuoksi. Tulee muistaa, että termi jengi ei tarkoita automaattisesti rikollisuuteen liittyvää ryhmää. Jengit voivat olla joko rikollisia tai ei-rikollisia ryhmiä. Rikolliset nuorisojengit voivat osallistua erilaisiin rikollisiin toimintoihin, kuten huumekauppaan ja väkivaltaan. Ne voivat myös kilpailla muiden jengien kanssa ja aiheuttaa turvallisuusongelmia yhteiskunnassa. (Turvallisuuskomitea, i.a.; Poliisi, i.a.-a.)

3.2 Nuorten väkivaltarikokset

Väkivaltarikos on väkivaltaa käyttämällä tai sillä uhkaamalla tehty rikos (Kielitoimiston sanakirja, 2022). Väkivaltarikoksia ovat esimerkiksi pahoinpitelyt, henkiriikoksen yritykset ja ryöstöt. Suuri osa väkivaltarikoksista jää ilmoittamatta poliisille. Nuoret ikäluokat syyllistyvät ja joutuvat väkivaltarikosten uhreiksi eniten. (Rikoksentorjunta.fi, i.a.-c.) Nuorten tekemiin väkivaltarikoksiin liittyen on tehty paljon tutkimuksia ja niistä välittyy erilaista tietoa. Tutkittaessa vuosien 1995 ja 2020

välistä aikaa nuorten rikollisuuteen liittyen, käy ilmi nuorten yleisen rikollisuuden vähentyneen, mutta rikoksia tekevien nuorten määrät eivät ole olleet laskusuunnannaisia, kuten voisi olettaa. Väkivaltarikoksissa kaikkein rikosaktiivisimpien nuorten ryhmässä rikosten määrä on lisääntynyt. Vaikka viime vuosina nuorten rikoskäyttäytyminen on yleisesti vähentynyt, se keskittyy voimakkaasti hyvin pieneen osaan tekijöitä. Tämä viittaa siihen, että nuorisoriikollisuuden kehityksessä on havaittavissa laajempaa polarisaatiota, jossa huono-osaisuus kasaantuu pienelle osalle nuoria. (Haikkola ym., 2019; Kaakinen & Näsi, 2021.) Keskusrikospoliisin tutkimuksessa (2022) taas kävi ilmi nuorten väkivaltarikollisuuden olevan kasvussa kaupunki-, taajaan asutuissa ja maaseutumaisissa kunnissa – poikkeuksena pääkaupunkiseutu, missä kasvu oli ollut vähäisempää. Teräaseiden ja sosiaalisen median käytön maininnat olivat myös lisääntyneet. Tutkimuksen päätelmät osoittivat, että väkivaltarikollisuuden taso on kasvanut erityisesti alle 15-vuotiaiden ryhmässä, ja siihen liittyy perusmuotoisten pahoinpitelyiden lisääntymistä. Selittävien tekijöiden osalta ei ole selvää yhteyttä tiettyyn väestöryhmään, alueeseen tai ilmiöön.

Nuorten väkivaltarikosepäilyt lisääntyivät useimmissa suurissa kaupungeissa vuonna 2023. Vuonna 2023 kirjattiin lähes 1600 vakavaa väkivaltarikosta (henkiriikokset ja niiden yritykset, törkeät pahoinpitelyt, törkeät ryöstöt sekä ryöstöt ja niiden yritykset) nuorten tekemänä. Näissä alle 15-vuotiaiden rikosepäilyjen määrä kasvoi 30 prosenttia ja 15–17-vuotiaiden 20 prosenttia verrattuna edellisvuoteen. Helsingin ja Länsi-Uudenmaan alueella alaikäisten väkivaltarikokset ovat kaksinkertaistuneet vuodesta 2019. Itä-Uudellamaalla nuorten väkivaltarikokset ovat 2,5-kertaiset verrattuna samaan ajanjaksoon. (Vesa Laurén, ylikons-
taapeli, 19.2.2024.)

Rikollisuuden kasvun syitä ei ole voitu selkeästi liittää tiettyyn väestöryhmään, alueeseen, ilmiöön tai tapahtumapaikkaan. Ilmiö näyttää ulottuvan kaupunkimaisista ja taajamista maaseutumaisiin kuntiin. Ryöstötapauksissa usein sekä tekijä että uhri ovat alaikäisiä, ja ilmiöön liittyy rikollisen elämäntavan ja jengikulttuurin ihannointia. Viime vuosina on korostunut väkivaltarikosten kuvaaminen ja jakaminen sosiaalisessa mediassa sekä uhrin nöyryyttäminen ja esimerkiksi vaatteiden ryöstäminen uhrin päältä. Ryöstöissä pyritään usein varastamaan vaatteita

ja asusteita, ja erityisesti tiettyjen merkkien ja niiden kopioversioiden suosio kohoaa. Huumeiden, sähkötupakan ja muiden päihteiden hankinta tapahtuu usein sosiaalisen median välityksellä tuntemattomilta, mikä lisää ryöstötapausten yleisyyttä kauppatilanteissa. Mahdollisia selityksiä nuorten väkivaltarikosten kasvulle ovat esimerkiksi nuorten mielenterveysongelmat, asenteiden muutokset ja huumausaineiden rooli, mutta näihin liittyvät havainnot ovat monimutkaisia, ja niistä on vaikea tehdä yksiselitteisiä johtopäätöksiä. (Keskusrikospoliisi, 2022; Keskusrikospoliisi, 2024; Vesa Laurén, ylikonstaapeli, 19.2.2024.)

3.3 Oikeusjärjestelmä ja nuorten rangaistukset

Oikeudellinen prosessi viittaa kaikkiin vaiheisiin ja toimenpiteisiin, jotka liittyvät rikosoikeudelliseen tai oikeudelliseen tapaukseen. Se kattaa kaikki vaiheet alkaen rikoksen tapahtumisesta ja sen tutkimisesta aina oikeudenkäyntiin ja mahdollisiin rangaistuksiin asti. Oikeudellinen prosessi noudattaa tiettyjä sääntöjä ja menettelyjä, jotka on asetettu paikallisten lakien ja oikeusjärjestelmän mukaan. Oikeudellinen prosessi pyrkii varmistamaan, että oikeutta saadaan, rikokset selvitetään ja syylliset tuomitaan oikeudenmukaisesti. (Minilex, i.a.). Suomessa rikosoikeudellinen vastuuikäraja on 15 vuotta, mikä tarkoittaa, että 15 vuotta täyttäneitä henkilöitä voidaan syyttää rikoksista ja asettaa oikeudellisen vastuun alle. Alle 15-vuotiaana rikoksen tehneitä henkilöitä ei voida tuomita rikosoikeudelliseen seuraamukseen, vaikka he olisivat vanhempia kuin 15 vuotta esitutinnan aikana tai oikeuden istuntoon mennessä. (Minilex, i.a.) Vaikka rikosoikeudellinen vastuuikäraja on Suomessa 15 vuotta, tekevät myös sitä nuoremmat henkilöt rikoksia. Tästä syystä emme rajanneet opinnäytetyömme ikähaarukkaa vain 15-vuotiaista ylöspäin.

Laki nuorista rikosentekijöistä (L 262/1940) määrittelee, että "Nuorella rikosentekijällä" tarkoitetaan henkilöä, joka tehdessään rangaistavan teon on ollut viisitoista mutta ei kahtakymmentä vuotta täyttänyt. Nuorten rikosentekijöiden kohdalla rangaistukset ovat keskimäärin lievempiä kuin aikuisten, koska nuoren tekemä rikos nähdään usein kypsyttömyyden ja ajattelemattomuuden osoituksena pikemminkin kuin harkittuna päätöksenä rikkoa lakia. Rangaistusten

tarkoitus on enemmän kasvatuksellinen ja sosiaalistava kuin rankaiseva, ja nuorille pyritään tarjoamaan mahdollisuuksia korjata käytöstään ja kasvaa vastuullisiksi kansalaisiksi. (Minilex, i.a.) Alle 18-vuotiaita käsitellään erityisen huolellisesti rikosoikeudellisissa prosesseissa. Syyteharkinta tehdään kiireellisesti, ja käräjäoikeuden on käsiteltävä asia kiireellisenä ilman aiheetonta viivytystä. Tuomioistuimella on myös mahdollisuus jättää alle 18-vuotias rikoksentekijä kokonaan rangaistukseen tuomitsematta, jos rikoksen katsotaan johtuneen ymmärtämättömydestä tai harkitsemattomuudesta. Tämä järjestelmä pyrkii varmistamaan nuorten oikeudenmukaisen kohtelun ja tarjoamaan heille mahdollisuuden korjata virheensä. (Minilex, i.a.)

Nuorille on kehitelty omia erityisiä rangaistusmuotoja, kuten nuorisorangaistus, joka vastaa ankaruudeltaan ehdollista vankeutta. Nuorisorangaistuksen tarkoituksena on tarjota nuorelle konkreettisempaa seuraamusta ja tukea hänen sosiaalista toimintakykyään sekä vastuuntuntoaan. Siinä korostuvat sosiaaliset tavoitteet, joiden avulla pyritään edistämään nuoren kehitystä. (Minilex, i.a.) Nuorisorangaistukseen voidaan tuomita 15–17-vuotias rikokseen syylistynyt nuori. Tuomioistuin voi määrätä nuorisorangaistuksen kestämään neljästä kuukaudesta yhteen vuoteen. Tämä rangaistusmuoto sisältää valvontaa, sosiaalista toimintakykyä edistäviä tehtäviä ja ohjelmia sekä työelämään ja työhön perehtymistä. (Rikosseuraamuslaitos, 2022.)

3.4 Ehkäisevä toiminta sosiaalialalla ja nuorisotoimessa

Sosiaalipalvelut ovat palveluita, joiden tavoitteena on edistää ja ylläpitää kaikenikäisten hyvinvointia, toimintakykyä, turvallisuutta ja osallisuutta. Sosiaalipalveluja järjestetään yksilölle tuen tarpeen mukaan. Sosiaalihuoltolaissa ja sosiaalihuollon erityislaissa säädetään sosiaalihuollosta sekä -palveluista. (Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, i.a.)

Nuorisotyö on monipuolista ja tavoitteellista toimintaa, joka keskittyy nuorten kasvun, kehityksen ja hyvinvoinnin tukemiseen. Sen tarkoituksena on edistää nuorten fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja henkistä hyvinvointia sekä tarjota heille

mahdollisuuksia osallistua yhteiskunnalliseen toimintaan. Nuorisotyö tukee nuoria heidän elämäntilanteestaan riippumatta ja pyrkii edistämään heidän osallisuuttaan yhteiskunnassa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, i.a.) Helsingin poliisilla on omaa moniammatillista ankkuritoimintaa, jonka tavoitteena on ehkäistä ja vähentää nuorten tekemiä rikoksia. Ankkuritoiminnassa on poliisin lisäksi mukana kolme sosiaalityöntekijää ja psykiatrinen sairaanhoitaja. Ankkuritoimintaa tehdään yhdessä nuoren ja koko tämän perheen kanssa, jotta ongelmat saataisiin ratkottua. (Poliisi, i.a.-b.)

4 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITTEET JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tarkastella alaikäisten, 13–17-vuotiaiden nuorten fyysisen väkivallankäytön lisääntymistä pääkaupunkiseudulla vuodesta 2019 eteenpäin Aseman Lapset ry:n työntekijöiden ja yhteistyötahojen näkökulmasta. Tarkoituksena oli selvittää, onko nuorten väkivallankäyttö lisääntynyt, ja syventyä syihin, jotka ovat mahdollisesti olleet tähän yhteydessä, sekä tarkastella, kuinka laaja ongelma on kyseessä. Päädyimme pohdinnan jälkeen seuraaviin kolmeen tutkimuskysymykseen:

- Onko nuorten väkivallankäyttö lisääntynyt?
- Miksi nuorten väkivallankäyttö on lisääntynyt?
- Kuinka pystymme ehkäisemään nuorten väkivallankäyttöä sosiaalialan ammattilaisina?

Opinnäytetyö on tutkimuspainotteinen, ja sen tavoitteena oli lisätä ymmärrystä nuorten väkivallankäytöstä pääkaupunkiseudulla, sen taustatekijöistä ja ehkäisymahdollisuuksista sekä tuottaa tietoa ilmiöstä ja sen mahdollisista syistä. Toivoimme myös saavamme tämän opinnäytetyön avulla työvälineitä nuorten väkivallankäytön ehkäisyyn sosiaalialalla.

Kartoitimme kyselyn avulla ammattilaisten näkökulmaa ja kokemuksia nuorten väkivallankäytöstä ja sen lisääntymisestä sekä ehkäisemisestä pääkaupunkiseudulla vuodesta 2019 eteenpäin. Aikarajauksesta päätimme yhdessä työelämäkumppanimme kanssa, huomioiden opinnäytetyön laajuuden. Aikarajauksen takana ovat myös ylikonstaapeli Vesa Laurénin henkilökohtainen tiedonanto (2024) sekä Haapakankaan ja Kaakisen (2023) Tilastokeskuksen sivuilla julkaisema asiantuntija-artikkeli, joiden mukaan nuorten väkivallankäyttö on lisääntynyt huomattavasti vuodesta 2019 alkaen.

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

5.1 Opinnäytetyön yhteistyökumppani ja toimintaympäristö

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tarkastella alaikäisten, 13–17-vuotiaiden nuorten fyysisen väkivallankäytön lisääntymistä pääkaupunkiseudulla vuodesta 2019 eteenpäin Aseman Lapset ry:n työntekijöiden ja yhteistyötahojen näkökulmasta. Opinnäytetyömme yhteistyökumppani oli Aseman Lapset ry, jonka kanssa allekirjoitimme yhteistyösopimuksen. Aseman Lapset ry pyrkii edistämään lasten ja nuorten turvallista kasvua ja perheiden hyvinvointia samalla torjuen syrjäytymistä. Aseman Lapset ry luo aktiivisesti kumppanuuksia erilaisten yhteistyötahojen kanssa. Järjestön lähtökohtana on, että nuorten päihteidenkäyttö, väkivaltaisuus ja rikokset ovat oireita, joihin aikuisten on tärkeä reagoida. Vuonna 1990 perustetussa valtakunnallisessa järjestössä työskentelee lähes 50 kasvatus- ja sosiaalialan ammattilaista. (Aseman Lapset ry, i.a.-a.)

Aseman Lapset ry toteuttaa monipuolista nuorisotyötä eri toimintamuodoillaan. Pasila-toiminta kohdistuu Pasilan alueen nuorten tarpeisiin tarjoten heille nuorisotyötä ja tukea. Ripa-toiminta keskittyy Rikosseuraamuslaitoksen asiakkaisiin auttaen heitä integroitumaan yhteiskuntaan. Katusovittelu pyrkii ratkaisemaan nuorten välisiä konflikteja ja ongelmia kaduilla sekä julkisilla paikoilla. K-0

toiminta tarjoaa matalan kynnyksen nuorisotyötä nuorille, jotka ovat syrjäytymisvaarassa tai syrjäytyneet. Sawian-hanke tarjoaa tukea maahanmuuttajataustaisille nuorille ja heidän perheilleen. Löytävä nuorisotyö tavoittaa ja auttaa nuoria, jotka ovat vaarassa pudota viranomaisten ulottumattomiin, tai ovat jo pudonneet. Walkers-bussi on liikkuva nuorisotyö, jossa nuorisotyöntekijät tarjoavat tukea ja palveluja nuorille eri kaupunkialueilla. (Aseman Lapset ry, i.a.-b.)

5.2 Aineistonkeruu ja tutkimusmenetelmä

Haimme Aseman lapset ry:ltä tutkimuslupaa opinnäytetyötämme varten helmikuussa 2024, ja lupa myönnettiin 8.2.2024. Opinnäytetyön aineiston keruu suoritettiin Google Forms -kyselytyökalulla 19.2.–13.3.2024 välisenä aikana. Kehittämämme kysely rakennettiin opinnäytetyömme tutkimuskysymysten ympärille. Kysely jaettiin kolmeen eri osaan: nuorten väkivallankäyttö, nuorten väkivallankäytön ennaltaehkäisy ja vähentäminen sekä nuorten kokemukset ja altistuminen väkivallalle. Tavoitteenamme oli kerätä vastauksia tutkimuskysymyksiimme analysoimalla kyselyyn saamiamme vastauksia. Kyselyllä kartoitimme ammattilaisten näkökulmaa ja kokemuksia nuorten väkivallankäytöstä ja sen lisääntymisestä pääkaupunkiseudulla vuodesta 2019 eteenpäin. Väkivallalla tarkoitimme kyselyssä vain fyysistä väkivaltaa (pahoinpitelyt, ryöstöt ym.). Kyselyssä ei kartoitettu seksuaalista, henkistä tai lähisuhdeväkivaltaa. Kyselyssä oli 13 avointa kysymystä liittyen nuorten väkivallankäyttöön ja sen ennaltaehkäisyyn pääkaupunkiseudulla. Kyselyyn vastaaminen kesti arviolta noin 5–10 minuuttia. (Liite 1.)

Kysely lähetettiin Aseman Lapset ry:n toimesta heidän työntekijöilleen sekä yhteistyökumppaneilleen. Kyselyä jaettiin eteenpäin Aseman Lapset ry:n eri toimintamuodoille kuten Pasila-toiminnalle, Ripa-toiminnalle, katusovittelulle ja K-0 toiminnalle. Kyselyä jaettiin eteenpäin myös Sawian-hankkeelle, jota tehdään yhteistyössä Pakolaisavun kanssa, sekä Löytävään nuorisotyöhön ja Walkers-bussille. Odotimme vastaajia olevan noin 30 henkilöä. Kyselyn alkuperäinen vastausaika oli 19.2.–1.3.2024, mutta pidensimme kyselyn vastausaikaa alkuperäisestä suunnitelmasta 12 päivällä vastauskadon vuoksi. Kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista, emmekä keränneet kyselyyn vastaavien henkilöiden henkilötietoja.

Vastaukset oli tarkoitettu vain omaan käyttöömme osana opinnäytetyömme materiaalia. Kaikki vastaukset käsiteltiin luottamuksellisesti, eikä yksittäisiä vastauksia voinut yhdistää henkilöön. Pyysimme, että vastaajat eivät kyselyyn vastatesaan anna yksityiskohtaisia kuvauksia nuorista tai kerro kokemuksistaan siten, että niistä voisi tunnistaa henkilöitä. (Liite 1.)

Kyselyllä kartoitimme nuorten väkivallankäytön lisääntymisen syitä sekä ehkäisykeinoja. Käytimme opinnäytetyössä laadullisia tutkimusmenetelmiä. Laadullinen menetelmä kyselyssä on hyödyllinen syvällisemmän ymmärryksen saamiseen ja uusien näkökulmien löytämiseen. Tämä tarjoaa mahdollisuuden syvempään tietoon ja rikkaampaan kontekstiin verrattuna kvantitatiivisiin menetelmiin. Laadullisen tutkimuksen kysymykset muotoillaan yleensä niin, että vastaaja voi vastata niihin avoimesti ja monipuolisesti. (Jyväskylän yliopiston Koppa, i.a.-a; Jyväskylän yliopiston Koppa, i.a.-b.) Kyselyssämme laadullinen menetelmä tuli esiin avoimina kysymyksinä.

5.3 Aineiston analyysi

Kyselyyn vastasi 10 Aseman Lapset ry:n työntekijää ja/tai yhteistyökumppania. Aineistoa kerääntyi yhteensä noin 14 sivun verran. Kerätyn aineiston analyysiin käytimme teemoittelua, joka on laadullinen sisällönanalyysimenetelmä. Teemoittelun avulla pyritään tunnistamaan tutkimuskysymysten kannalta merkittävät aiheet tai teemat aineistosta. Tämä menetelmä auttaa jäsentämään ja ymmärtämään aineistoa paremmin. (Kallinen & Kinnunen, i.a.)

Siirsimme kyselyn kysymykset sekä vastaukset erilliseen Word-tiedostoon. Tutustuimme aineistoon saadaksemme yleiskuvan siitä, mitä vastaajat ovat kertooneet. Jokaisen kysymyksen vastaukset analysoitiin omanaan. Aineisto oli ennakoon jaettu kolmeen eri teemaan liittyen yleisesti nuorten väkivallankäyttöön, sen ehkäisyyn ja vähentämiseen sekä nuorten omiin kokemuksiin. Järjestimme vastauksia löytämiemme teemojen mukaan ryhmiin, jonka jälkeen analysoimme kunkin teeman sisältöä tarkemmin ja kirjasimme ylös löydökset ja niiden merkitykset. Raportoimme kuvaukset yleisimmistä vastauksista. Käytimme kuvaavia

lainauksia vastauksista havainnollistaaksemme vastauksia - valitsemamme lainaukset edustivat hyvin vastaajien näkemyksiä ja kokemuksia. Raportoinnin jälkeen kävimme analyysin vielä kertaalleen läpi uudestaan varmistaaksemme, että se on johdonmukainen ja luotettava.

6 TUTKIMUSTULOKSET

6.1 Nuorten väkivallankäyttö

Kyselyn ensimmäinen osio käsitteli vastaajien kokemuksia nuorten väkivallankäytöstä yleisesti. Vastaajista kuusi koki nuorten väkivallankäytön lisääntyneen ja kaksi ei osannut sanoa. Yksi henkilö ei vastannut suoraan kysymykseen ja yksi jätti kokonaan vastaamatta. Kaksi vastaajista mainitsi väkivallan myös raaistuneen.

Kysyttäessä vastaajilta kuinka usein he olivat kokeneet tai todistaneet nuorten väkivaltaista käytöstä neljä vastasi usein, neljä vastasi harvoin ja kaksi vastasi en kertaakaan. Vastaajat, jotka kertoivat työskentelevänsä kohtaavassa tai jalkautuvassa työssä nuorten kanssa, todistivat nuorten väkivaltaista käytöstä useammin kuin muut.

Kyselyn seuraavassa kohdassa selvitettiin, mitä tekovälineitä vastaajat ovat h panneet väkivallanteoissa käytettävän. Eniten vastaajat olivat havainneet väkivaltaa tehtävän ilman aseita, esimerkiksi nyrkein, sekä teräasein. Teräaseen käyttö ja aseettomuus mainittiin molemmat kuudessa vastauksessa. Ampumaase mainittiin kolmessa vastauksessa. Vähiten esiin nousivat lyömäase ja kaasu, joista kumpikin mainittiin vain kerran.

Vastaajien kertomia syitä nuorten väkivallankäytön lisääntymiselle olivat ryhmäpaine ja väkivallan normalisoituminen. Myös puutteelliset tunnetaidot, sosiaalinen

media ja yhteiskunnalliset syyt korostuivat vastauksissa. Muutamissa vastauksissa mainittiin myös näköalattomuudesta, köyhydestä, perheen sisäisistä ongelmista sekä aikuisten negatiivisista asenteista nuoria kohtaan.

Sen kun tietäisi. Sosiaalisen median vaikutus on varmasti iso osa. Tiktokissa esim väkivalta- ja nöyryytysvideot. Somessa saa kunnioitusta ja mainetta nuorten keskuudessa kun tekee esim näitä väkivaltavideoita. Sitten kun on saanut ns. kovan jätkän maineen, niin joku haluaa nokitella ja sitten nuoren pitää itse valita menettääkö kasvonsa vai lähteekö mukaan jatkamaan väkivaltaa. Myös halu kuulua johonkin yhteisöön vaikuttaa tähän.

Uskon, että jotkin väkivallan muodot ovat "normalisoituneet" - nuoret tuntuvat itsekkin ajattelevan että puukko on jotain mitä on ns normaalia pitää matkassa mukana

Nuorten kokema turvattomuus, näköalattomuus lisääntyy. Nuorille ei ole onnistuttu opettamaan keinoja käsitellä vaikeita tunteita, koettuja vääryyksiä tai hyväksyttäviä keinoja saavuttaa omia tavoitteita. Nuoret kokevat ettei aikuisista ole hyötyä ja he ottavat ns. oikeudet omiin käsiin.

Selvitimme, onko olemassa jokin tietty alue tai ympäristö, jossa nuorten väkivallankäyttöä on enemmän kuin muualla pääkaupunkiseudulla. Suurin osa vastaajista koki, että pääkaupunkiseudulla ei ole yksittäisiä paikkoja, joissa nuorten väkivallankäyttöä esiintyisi enemmän kuin muualla. Vastaajat kertoivat nuorten liikuvuuden paljon ja näin ollen suosittujen alueiden myös vaihtuvan nopeasti. Moni vastaajista oli myös sitä mieltä, että liikenteen niin sanotut solmukohdat eli kaupakeskukset ja rautatieasemat ovat paikkoja, joissa nuorten väkivallankäyttöä esiintyy enemmän kuin muualla.

Vastaajat olivat havainneet väkivallan muodoissa nuorten keskuudessa viime vuosien aikana korostuvan nöyryytysväkivallan sekä väkivallan tekojen kuvaamisen ja jakamisen sosiaaliseen mediaan. Nöyryyttäminen mainittiin kuudessa vastauksessa kymmenestä. Myös aseet, kuten teräaseet, väkivallan raaistuminen, ryhmässä toteutetut väkivallanteot sekä väkivallan oikeuttaminen ja normalisointuminen korostuivat vastauksissa.

Nöyryyttävä ja alistava väkivalta on lisääntynyt paljon. Sitä on lähes kaikissa väkivaltatilanteissa. Oikeutus väkivallantekoon oman kunnian vuoksi on yleistynyt.

Kuvaaminen on muodikkaampaa nykyään, väkivaltaiset teot on mennyt raaempaan ja fyysisempään suuntaan (teräaseet ennemmin, kun nyrkit nykyään).

Ensimmäisen osion lopussa esitetty kysymys käsitteli median ja sosiaalisen median vaikutusta nuorten väkivallankäyttöön. Jokainen vastaaja oli sitä mieltä, että sosiaalinen media vaikuttaa nuorten väkivallankäyttöön joko paljon tai jonkin verran. Vastauksissa korostettiin myös aikuisten vastuuta.

Jonkin verran, jollei jopa paljon. Some tehnyt siitä jonkinlaisen normin. Toki pitää muistaa myös aikuisten vastuu nuorten kasvatuksessa jokaisella osa-alueella. Ei aikuisetkaan tunnu osaavan enää esim. somessa keskustella asiallisesti, niin miten meidän lapsetkaan sitten osaisi. Me aikuiset kasvatamme tulevaisuuden aikuisia, niin meidän pitää pystyä elämään, puhumaan ja olemaan sillä tavalla, että saamme lapsista ja nuorista tunnetaidoiltaan tasapainoisia jotka pystyvät keskustelemaan ilman väkivaltaa. Myös ns "feikkikulttuuri" aiheuttaa valtavia paineita nuorille, kun pitää näyttää tietyltä ja pukeutua tietyllä tavalla. Aina tätä toki on ollut, mutta nykyään paineet ovat tosi kovat - ulkonäkö on todella isossa osassa ja pitää pukeutua tietyllä tavalla ja olla tietyt vaatteet tai sitten et ole mitään.

6.2 Nuorten väkivallankäytön ennaltaehkäisy ja vähentäminen

Kyselyn toinen osio koski nuorten väkivallankäytön ennaltaehkäisyä ja vähentämistä. Osiossa kartoitimme työntekijöiden omia kokemuksia ja mielipiteitä nykyisistä ennaltaehkäisevistä toimenpiteistä, sekä sitä millaisia tukipalveluita heidän työpaikkansa tarjoavat nuorille. Kysyimme kuinka tehokkaiksi vastaajat kokevat nykyiset ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja toimintamallit. Yhdeksästä vastaajasta viisi koki nämä toimenpiteet jollain tavalla tehokkaiksi, kolme vastaajaa koki ne suhteellisen tehokkaiksi ja yksi vastaaja koki ne tehottomiksi. Vastauksista nousi toistuvasti esille kritiikki yhteistyön toimivuudesta eri toimijoiden välillä sekä tarve kehittää moniammatillisuutta. Toisena merkittävänä teemana oli palveluiden haasteellinen saavutettavuus.

Kun ne yhdistyy turvallisiin, pysyviin aikuisiin, niin toimivat jollain tavalla. Toki tällä hetkellä näyttäytyvät satunnaisina, eikä ne läpileikkaa riittävästi. Niitä toteutetaan usein myöhässä tai niiden perusajatus ei kohdennu oikein. Toisaalta aikuiset, eikä ammattilaiset uskalla keskustella väkivallasta ja siitä mitä merkityksiä siitä nuorille on. Väkivaltaisuus usein edelleen käsitellään kieltämisen kautta, eikä aikuiset oikein osaa toimia, jos se ei toimikkaan

Tehokkaita, mutta koordinaatio ja yhteistyö ei toimi riittävän hyvin — > vaikuttaa hyvien toimintojen rajallisiin tuloksiin. Koko ajan uusia hankkeita, vaikka olemassa olevaa tulisi vahvistaa. Panostusta peruspalveluihin!

Melko tehokkaiksi, ne eivät vaan valitettavasti keskustele keskenään hirveästi. Moniammatillisuutta on hyvä vielä kehittää jotta vaikuttavat käytänteet löytävät perille, ja järjestöt pääsevät käyttämään erityisosaamistaan tukeakseen julkisia ja lakisäätteisiä palveluita.

Rakenteissa on valtavasti palveluita, jotka eivät puhu keskenään ja joihin nuorten on vaikea päästä, joten oikea-aikaista tukea on vaikea saada. Ennaltaehkäisy pitäisi aloittaa joiltain osin joidenkin lasten kanssa jo päiväkotia iässä. Aikainen tuki perheeseen ja ennaltaehkäisy jo silloin kun ensimmäisen kerran herää huoli. Monet lapset pääsevät turvaverkkojen lävitse kun kukaan ei ota koppia. Mikään ei tapahdu yhdessä yössä vaan asiat kerääntyvät. Viranomaistahojen pitäisi pystyä keskustelemaan enemmän keskenään, jotta nuoret pääsisivät palveluiden piiriin - vaitiolovelvollisuus ei aina hyödytä nuoria.

Nuorten väkivallan ehkäisemiseen ja vähentämiseen liittyen tarvittavia toimia vastaajien mukaan olivat moniammatillisuus, turvalliset aikuiset, palveluiden arviointi ja kehittäminen sekä politiikka. Palveluiden kehittämisen tarve näyttäytyi vahvimpana ja laajimpana teemana vastauksissa. Useat vastaajat korostivat peruspalveluiden, kuten neuvoloiden, oppilashuollon ja perusterveydenhuollon, merkitystä varhaisessa tukemisessa ja ennaltaehkäisyssä. Vastaajat painottivat näiden palveluiden tärkeyttä toimia moitteettomasti tarjoten riittävää tukea ja apua perheille jo varhaislapsuudesta lähtien. Lisäksi esiin nousi tarve resurssien lisäämiselle kouluihin, jotta ne voisivat paremmin huomioida kaikki nuoret, myös haastavasti käyttäytyvät ja erityistarpeiset. Järjestötoimijoiden työn tukeminen ja turvaaminen oli vastaajien mielestä tärkeää, sillä nämä toimijat usein tavoittavat haastavassa asemassa olevia nuoria ja perheitä. Toiseksi merkittävimpänä

nähtiin politiikka, erityisesti rahoituksen näkökulmasta. Palveluiden kehittäminen oli suurimmassa osassa vastauksia yhdistetty politiikkaan tai moniammatillisuuteen.

Enemmän dialogisia ja restoratiivisia menetelmiä. Vähemmän lapsiperheköyhyyttä ja oikeistolaista talouspolitiikkaa. Vähemmän kuria ja keppiä ja enemmän suojelua ja hoivaa.

Toimivat peruspalvelut neuvolasta alkaen! Teen töitä rikoksilla ja päihteillä oireilevien nuorten kanssa ja kaikkien kohdalla pystyy näkemään, että ovat jossain kohtaa lapsuutta jääneet ilman riittävää tukea.

Turvallisia aikuisia tarvitaan lisää, myös kaduille.

Järjestötoimijoita ja työmuotojen kehittämistä, myös samalla toimivien työmuotojen juurruttaminen ja rahoittaminen. Rinnallakulkevaa työtettä - myös kokemusasiantuntijuutta hallitusti ja ammatillisesti jalostettuna.

Vastaajat kertoivat heidän organisaationsa tarjoamia tukipalveluita nuorille, jotka ovat alttiita väkivallalle tai joilla on taipumusta siihen. Vastauksia analysoidessa esiin nousi yhteensä kuusi teemaa. Kolme yleisintä olivat yksilötyö, ryhmätuki ja kohtaava työ. Nämä teemat tulivat esille tasaisesti yhtä usein. Muita mainittuja teemoja olivat perhetyö, sovittelupalvelut ja lastensuojelu. Näitä teemoja esiintyi muutamissa vastauksissa, mutta ei yhtä paljon kuin aiemmin mainittuja teemoja. Suurimmassa osassa vastauksista kävi ilmi, että vastaajien työpaikat ja organisaatiot eivät tarjoa vain yhtä tietynlaista tukea, vaan heiltä löytyy nuorille useampia erilaisia palveluita.

6.3 Nuorten kokemukset ja altistuminen väkivallalle

Viimeinen osio kyselyssä koski nuorten omia kokemuksia väkivaltaan liittyen. Kysyttäessä vastaajilta, miten nuoret itse kokevat tai reagoivat väkivaltaan ympäristössään, nousi vastauksista esiin neljä eri teemaa; välinpitämättömyys, väkivallan normalisoituminen, pelko ja hämmennys. Hämmennys ja välinpitämättömyys tuli esille vain kahdessa vastauksessa, kun taas väkivallan normalisoituminen ja pelko nousivat esille lähes jokaisessa vastauksessa. Moni vastaajista kertoi

väkivallan arkipäiväistyneen ja olevan nuorille normaali tapa hoitaa asioita. Useampi vastaa myös painotti, että heidän kohderyhmänsä on pieni vähemmistö, eikä kyse ole siis kaikista nuorista.

Väkivalta on arkipäiväistynyt, usein kun nuoret kuvaavat tilanteita itse, he eivät varsinaisesti näe käyttämäänsä väkivaltaa ongelmana, vaan ne ratkomattomat asiat jotka taustalla vaikuttavat

Osalle se voi olla selviytymismekanismi ja ns. normaali tapa reagoida ja hoitaa omia asioitaan. osalle se voi olla ryhmäpaineen alla tapahtuvaa sosiaalista toimintaa. osalle se voi olla hyvin uhriuttavaa ja traumatisoivaa ja estää esim. liikkumista kodin ulkopuolelle tai koulunkäyntiä.

Nuoret ovat turtuneet väkivaltaan. Kun tarpeeksi kauan katselee jostain asiaa, siitä tulee normi, varsinkin jos on jo nuoresta asti nähnyt paljon väkivaltaa. Jossain vaiheessa tulee ajatus, että tämä on normaalia ja näin vain nyt tehdään. 13-vuotias ei ole myöskään täysin tunnekehittynyt - he eivät voi vielä ymmärtää syy-seuraussuhteita.

Kyselyn lopussa käsiteltiin nuorten kertomia syitä tekemälleen tai kokemalleen väkivallalle. Kysymykseen tulleita vastauksia analysoitaessa niistä muodostui selkeitä toistuvia syitä. Esiin nousseista syistä eniten vastauksissa toistuivat kosto, oman kunnian puolustus ja opittu tapa tai käytösmallit. Ainakin yksi edellä mainituista syistä nousi esille lähes jokaisessa vastauksessa. Koston ja oman kunnian puolustamisen syynä kerrottiin usein olevan se, että toinen henkilö on haukkunut joko nuorta itseään tai tämän perhettä. Myös kaverin puolesta kostaminen nousi esiin vastauksissa. Muita esiin nousseita syitä nuorten käyttämälle väkivallalle olivat itsepuolustus, ryhmäpaine, kiusaaminen ja velat. Päihteidenkäyttö, tarkemmin sekakäyttö, tuli esiin vastauksissa vain kerran.

Usein se on totuttu, opittu tapa. Ainoa keino mikä osataan. Toisaalta se on tapa saada tahto läpi, eikä pitkäkestoisempia vaikutuksia nähdä tai ymmärretä.

Kunnian puolustaminen, statuksen saaminen, "jonkin oleminen", mutta ennen kaikkea kosto.

Kostot, esim kaverin puolesta. Viime vuonna katusovittelusta 50 % oli koston liittyviä. Jos mennään enemmän raaempaan osastoon, niin sitten syyt on esim velat. Mutta riippuu myös ikäryhmästä ja miten vakavaa oireilua on, että mistä se syy johtuu.

"Se katto mua väärällä tavalla" / "joku sano jotain". Joku on aloittanut huhun ihan vain läpällä ja se leviää. Sitten kerätään kavereita omalle puolelle ja lopuksi ryhmäpaine painostaa väkivaltaan. Voi olla, että nuori ei välttämättä haluaisi enää tehdä mitään asialle ja haluaisi ns. "pakittaa" tilanteesta, mutta ei ole enää mahdollista koska ryhmän paine on jo niin kova. Klassikko on myös se, että haukutaan toisen äitiä.

7 OPINNÄYTETYÖN EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Noudatimme opinnäytetyötä tehdessämme tutkimuseettisiä periaatteita. Tutkimuseettisiä periaatteita ovat muun muassa riittävä perehtyneisyys aiheeseen, tutkimuslupa ja sopimukset sekä aineistohallintasuunnitelma (Arene ry, i.a.). Opinnäytetyömme kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista ja anonymiä. Välitimme kyselyn täysi-ikäisille sosiaalialan ammattilaisille, emmekä olleet yhteydessä kohderyhmämme nuoriin. Kyselyssä emme keränneet tai käsitelleet yksittäisten nuorten henkilötietoja, vaan kyselyyn vastanneet henkilöt kertoivat kohtaamistaan tapauksista ilman tunnistettavia tietoja. Kyselyyn osallistuneet henkilöt saivat kyselylomakkeen alussa tiedon siitä, keitä olemme, mikä kyselyn tarkoitus on sekä miten heidän antamiaan tietoja tullaan käyttämään. Varmistimme vastaamisen vapaaehtoisuuden kyselyssä selkeällä informaatiolla, anonymiteetin korostamisella, helpolla peruutusmahdollisuudella ja eettisten periaatteiden noudattamisella. Ennen kyselyyn vastaamista vastaajan täytyi hyväksyä tiedote (Liite 1), jossa kerroimme opinnäytetyön aineiston keruuseen osallistumisesta ja näin keräsimme vastaajilta tietoisien suostumuksen.

Tietosuojan ja luottamuksellisuuden varmistamiseksi täytyy ennen aineiston keruuta sopia kaikkien yhteistyökumppaneiden kanssa omistus- ja käyttöoikeuksista sekä käsittelystä ja säilyttämisestä. Yhteistyökumppanin kanssa sovitaan myös selkeistä tavoitteista ja eettisten ohjeiden noudattamisesta. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2023.) Teimme sopimuksen yhteistyötahon kanssa siitä, että aineisto on käytössä vain meille opinnäytetyön tekijöille. Aineistoa ei jaettu vastaajille tai yhteistyökumppaneille. Tutkimusaineisto säilytettiin

asianmukaisesti Diakonia-ammattikorkeakoulun pilvipalvelussa kaksivaiheisen tunnistautumisen takana. Ulkopuolisilla ei ollut pääsyä aineistoon. Opinnäytetyömme valmistuessa tuhosimme aineiston asianmukaisesti.

Opinnäytetyön luotettavuuden mahdollisesti ongelmaksi voi syntyä alhainen vastausaste tai tietojen puuttuminen, joka vaikuttaa tulosten yleistettävyyteen ja luotettavuuteen. Vaikka saamiemme vastausten määrä jäi odotettua pienemmäksi, aineisto oli laadukasta ja kattavaa, mikä mahdollisti perusteellisen analyysin. Varasimme runsaasti aikaa analysointiprosessille. Opinnäytetyömme tarkoitus oli olla selkeä raportti tutkimastamme ilmiöstä ja opinnäytetyöprosessista, jotta lukijat saavat riittävästi tietoa arvioidakseen opinnäytetyön tuloksia.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Opinnäytetyömme tavoitteena oli lisätä ymmärrystä nuorten väkivallankäytöstä pääkaupunkiseudulla, sen taustatekijöistä ja ehkäisymahdollisuuksista sekä tuottaa tietoa ilmiöstä ja sen mahdollisista syistä. Halusimme kartoittaa kyselyn avulla, onko nuorten väkivallankäyttö lisääntynyt ja pyrimme syventymään syihin, jotka mahdollisesti olivat vaikuttaneet tähän muutokseen. Päätettyämme tutkimuskysymykset aloimme etsimään aiheeseen liittyvää aiempaa teoretietoa, jonka pohjalta kehitimme kyselyn kysymyksiä. Aineiston analysointivaiheessa huomasimme, että tutkimustulokset tukivat esittämäämme teoreettista taustaa nuorten väkivallankäytön lisääntymisen syistä ja ilmenemismuodoista.

Nuorten väkivallankäytön lisääntymisen tutkiminen oli yksi tutkimuskysymyksistämme. Ylikonstaapeli Vesa Laurénin henkilökohtainen tiedonanto (2024) sekä Haapakankaan ja Kaakisen (2023) Tilastokeskuksen sivuilla julkaisema asiantuntija-artikkeli tukevat teoriaa nuorten väkivallankäytön lisääntymisestä vuodesta 2019 alkaen. Myös kyselyn vastausten perusteella on havaittu nuorten

väkivallankäytön lisääntyneen viimeisen viiden vuoden aikana, sillä suurin osa vastaajista koki sen yleistyneen.

Toinen tutkimuskysymyksemme koski syitä nuorten väkivallankäytön lisääntymiseen. Opinnäytetyötä tehdessämme huomasimme vastausten perusteella, ettei tähän kysymykseen ole yksiselitteistä vastausta. Kyselyn vastauksissa pääasiallisiksi syiksi mainittiin ryhmäpaine, väkivallan normalisoituminen, puutteelliset tunnetaidot sekä sosiaalinen media. Vastauksista ilmeni myös, että nuorten väkivaltaisuus ei keskity tiettyihin kaupunginosiin tai alueisiin, vaan ennemminkin liikenteen niin sanottuihin solmukohtiin. Tämä tukee Keskusrikospoliisin (2022) julkaisemaa aikaisempaa tutkimusta siitä, ettei rikollisuuden kasvun syytä voida selkeästi liittää tiettyyn alueeseen. Väkivallankäytön trendeistä yleisimpiä olivat nöyryytysväkivalta sekä väkivallantekojen kuvaaminen ja levittäminen sosiaaliseen mediaan. Keskusrikospoliisi (2024) on myös raportoinut viime vuosina rikosten kuvaamisen ja jakamisen sosiaalisessa mediassa sekä uhrin nöyryyttämisen korostuneen.

Viimeinen tutkimuskysymyksemme käsitteli sitä, kuinka sosiaalialan ammattilaiset voivat ehkäistä nuorten väkivallankäyttöä. Vaikka ennaltaehkäisevät toimenpiteet koettiin kyselyn perusteella jossain määrin tehokkaiksi, haasteita nähtiin eri toimijoiden välisessä yhteistyössä, moniammatillisuuden toteutumisessa ja palveluiden saavutettavuudessa. Palveluiden kehittäminen koettiin tärkeäksi ja ajankohtaiseksi. Esille nousivat erityisesti moniammatillisuuden lisääminen sekä palvelupolun alkaminen aiemmin ja sen jatkuminen koko lapsuuden ja nuoruuden ajan. Vaikka tällaisia palveluita on jo olemassa, niiden koettiin olevan puutteellisia ja tarvitsevan välittömiä parannuksia.

Aineistosta kävi ilmi, että väkivalta on nuorten keskuudessa normalisoitunut ja moni nuori kokee sen arkipäiväiseksi. Myös pelko väkivallasta on vahvasti läsnä nuorten keskuudessa. Nuorten väkivallan taustalla nähtiin useita syitä, kuten kosto, oman kunnian puolustaminen, ryhmäpaine ja opitut käytösmallit. Päihteet eivät olleet yhtä suuressa osassa nuorten väkivallankäytön syitä kuin taustateorian perusteella olisi voinut odottaa. Tulokset toivat esiin myös muita syitä väkivallan lisääntymiselle, kuten puutteelliset tunnetaidot, sosiaalinen media ja

yhteiskunnalliset syyt. Kyselyn avulla saatiin syvempää ymmärrystä siitä, miksi väkivalta on lisääntynyt, millaisia toimenpiteitä olisi tarpeen toteuttaa sen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi, sekä miten nuoret itse kokevat väkivallan.

9 POHDINTA

9.1 Opinnäytetyön prosessi

Opinnäytetyömme prosessi oli kokonaisuudessaan opettavainen ja antoisa, mutta myös haasteita ilmeni. Kyselyn kysymysten selkeys oli yksi huomioitava asia. Saamamme palaute osoitti, että osa kysymyksistä olisi voinut olla selkeämpiä, ja erityisesti käsitteen "havaitseminen" määrittely olisi ollut tarpeen. Suurin osa kysymyksistä oli kuitenkin ollut ymmärrettäviä ja selkeitä. Itse kysely toimi hyvin ja sen avulla kerättyä aineistoa oli suhteellisen helppo analysoida. Kuitenkin vastausten tulkitseminen aiheutti ajoittain haasteita – erityisesti silloin kun vastaajat eivät suoraan vastanneet kysymykseen tai kiersivät aiheen ympärillä. Myös osa esittämistämme kysymyksistä saattoi olla epärelevantteja aiheemme suhteen.

Kohtasimme joitakin viivästyksiä opinnäytetyöprosessin aikana, mutta onnistuimme kompensoimaan tätä omalla panostuksellamme, mikä auttoi pitämään aikataulun suunnitelluissa raameissa. Vaikka saamamme vastaukset jäivät määrältään odotettua pienemmiksi, oli aineisto laadukasta ja laajaa, mikä mahdollisti perusteellisen analyysin. Aineiston laajuus ylitti odotuksemme, mikä oli tärkeä saavutus. Opinnäytetyön valmistuttua, kun se on julkaistu, lähetämme yhteistyötalollemme sähköpostitse linkin valmiiseen työhömme, jotta he voivat hyödyntää sitä myös tulevaisuudessa.

Kaiken kaikkiaan opinnäytetyöprosessi oli mielenkiintoinen kokemus. Se opetti meille paljon yhteistyöstä, kommunikaatiosta, pitkäjänteisyydestä ja tutkimuksen tekemisestä käytännössä.

9.2 Ammatillinen kasvu

Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen kompetensseihin kuuluvat tutkimusmenetelmien soveltaminen, tiedon tuottaminen ja analysointi hyvinvoinnin edistämiseksi sekä toimiminen tutkimustyössä tutkimuseettisten periaatteiden ja kestävä kehityksen mukaisesti (SOAMK, 2023). Ammatillista kasvua pohtiessamme hyödynsimme sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen kompetensseja, joiden avulla peilasimme omia taitojamme ja osaamistamme. Nämä kompetenssit toimivat myös hyvänä vertailukohtana ja antoivat meille arvokasta näkökulmaa. Kompetenssien avulla kykenimme peilaamaan omaa kehittymistämme ja arvioimaan vahvuuksiamme sekä kehityskohtiamme. Opinnäytetyön tekeminen tarjosi runsaasti oppimiskokemuksia, erityisesti joustavuuden ja projektityöskentelyn osalta. Heti opinnäytetyöprosessin alussa laadimme tarkan aikataulun, jossa määrittelimme mitä teemme milloinkin ja milloin minkäkin osuuden tulisi olla valmiina. Tämä auttoi meitä pysymään suunnitellussa aikataulussa ja helpotti opinnäytetyön edistymisen hahmottamista. Vaikka prosessin aikana ilmeni ajallisia haasteita, projektityöskentely ja pitkäjänteisyys auttoivat meitä sopeutumaan ja pitämään kiinni tavoitteistamme. Aikataulun ansiosta näimme selkeästi mitä meidän täytyi tehdä, jotta saimme kirittyä prosessin takaisin aikatauluun.

Opinnäytetyötä kirjoittaessa opimme myös tarkastelemaan lähteiden luotettavuutta ja arvioimaan niitä entistä kriittisemmin. Lähteitä oli jo valittu opinnäytetyön ideapaperia ja suunnitelmaa tehdessä, mutta huomasimme varsinaista työtä kirjoittaessa löytävämme paljon relevantimpia lähteitä, joita käytimme lopullisessa työssä. Tämä korostaa suunnitteluvaiheen merkitystä lähteiden hankinnassa ja osoittaa, kuinka tärkeää on olla avoin uusille lähteille ja valmiina päivittämään suunnitelmaa tarvittaessa.

Opinnäytetyötä tehdessämme pääsimme ensimmäistä kertaa käyttämään analyysimenetelmiä. Analysointi ja vastausten teemoittelu oli mielekäästä ja olemme päässeet käyttämään teemoittelua myös harjoitteluissamme. Tämä lisäsi ymmärrystämme siitä, miten työelämän kannalta tärkeitä taitoja opimme opinnäytetyömme prosessin aikana. Opinnäytetyön kautta pääsimme syventymään valitsemaamme aiheeseen vielä paremmin sekä opimme lisää ilmiöstä ja siihen

liittyvästä palvelujärjestelmästä. Vastauksissa nousivat esille moniammatillisuus, palveluiden kehittäminen ja tiedon kulku eri ammattilaisten välillä, mikä sai meidät pohtimaan palvelujärjestelmän kehityskohtia vielä syvemmin. Tämän lisäksi saimme uutta tietoa yhteiskunnallisten tekijöiden vaikutuksesta nuorten väkivallankäyttöön sekä opimme analysoimaan mahdollisia syitä nuorten väkivallankäytölle. Pääsimme myös pohtimaan, miten ammattilaisina voisimme olla tulevaisuudessa paremmin tukena näille nuorille. Tulosten perusteella paras tapa rikoksilla oireilevien nuorten tukemiseen on panostaa varhaiseen puuttumiseen sekä moniammatillisen yhteistyön kehittäminen.

9.3 Jatkoehdotukset

Vantaan Viertolan koululla huhtikuussa 2024 tapahtunut kouluampuminen järkytti koko maata. Tämä oli valitettava muistutus siitä, kuinka haavoittuvaisia nuoret ovat ja kuinka tärkeää on tunnistaa nuorten kohtaamia haasteita ajoissa. Tapahduma herättää kysymyksiä siitä, miten voimme paremmin tukea nuoria ja ehkäistä vastaavia tragedioita tulevaisuudessa. Väkivallan raakuus lisääntyy ja ikäraja teoille laskee, mikä tekee nuorten väkivallan ehkäisystä entistä tärkeämpää. Vaikka opinnäytetyömme kohdistui 13-vuotiaisiin ja sitä vanhempiin, on selvää, että tarkastelun olisi voinut laajentaa koskemaan myös nuorempia ikäryhmiä, esimerkiksi 10-vuotiaista lähtien. Ikärajan laskeminen voisi mahdollistaa varhaisemman intervention ja tuen tarjoamisen lapsille, joilla saattaa olla vaikeuksia sopeutua kouluympäristöön tai käsitellä omia tunteitaan ja kokemuksiaan.

Yksi tutkimuskysymyksistämme käsitteli sitä, kuinka sosiaalialan ammattilaisina voimme ehkäistä nuorten väkivallankäyttöä. Opinnäytetyömme perusteella kävi ilmi, ettei tähän kysymykseen ole yhtä selkeää vastausta. Työmme ei tarjoa valmiita ratkaisuja nuorten väkivallankäytön vähentämiseksi, vaan pyrkii antamaan lisätietoa ja ymmärrystä ilmiöstä ja sen taustasyistä. Tämä tieto auttaa kehittämään tehokkaampia ehkäisykeinoja ja toimenpiteitä. Valmis opinnäytetyömme jaetaan yhteistyötahollemme Aseman Lapset ry:lle, joka voi välittää tietoa myös muille sosiaalialan toimijoille.

Sosiaalialalla tulisi kehittää ennaltaehkäiseviä toimenpiteitä ja tarjota nuorille monipuolisia tukipalveluita väkivallan ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi. Toivomme, että opinnäytetyömme tarjoaa hyödyllistä tietoa, joka auttaa sosiaalialan ammattilaisia keskittymään varhaiseen puuttumiseen ja nuorten tukemiseen sekä ohjaa jatkotutkimuksia ja toimenpiteitä entistä tehokkaammin.

LÄHTEET

- Aalto-Setälä, T., Appelqvist-Schmidlechner, K., Haravuori, H., Huikko, E., & Marttunen, M. (2020). *Kouluikäisten mielenterveysongelmien tuki ja hoito perustason palveluissa: Opas tutkimiseen, hoitoon ja vaikuttavien menetelmien käyttöön*. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-547-6>
- Airaksinen, J., Aaltonen, M., Tarkiainen, L., Martikainen, P., & Latvala, A. (2021). *Associations of neighborhood disadvantage and offender concentration with criminal behavior: Between-within analysis in Finnish registry data*. Saatavilla 19.11.2023 <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0047235221000337?via%3Dihub#s0055>
- Arene ry. (i.a.). *Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset*. Saatavilla 28.8.2024 <https://arene.fi/julkaisut/raportit/opinnaytetoiden-eettiset-suositukset/>
- Aseman Lapset ry. (i.a.-a). *Aseman Lapset*. Saatavilla 13.2.2024 <https://asemanlapset.fi/aseman-lapset/>
- Aseman Lapset ry. (i.a.-b). *Toimintamuotomme*. Saatavilla 13.2.2024 <https://asemanlapset.fi/toimintamuotomme/>
- Haapakangas, K., & Kaakinen, M. (9.6.2023). *Mitä tuoreimmat tilastot kertovat nuorten väkivaltarikollisuudesta?* Tilastokeskus. Saatavilla 7.1.2024 <https://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2023/mita-tuoreimmat-tilastot-kertovat-nuorten-vakivaltarikollisuudesta/>
- Haikkola, L., Hästbacka, N., & Pekkarinen, E. (25.4.2019). *Kuka vastaa nuorten rikoksiin?: Ammattilaisten, nuorten ja kustannusten näkökulmia palveluihin*. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2019:34. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-737-6>
- Helsingin kaupunki. (i.a.). *Ylisukupolvinen huono-osaisuus*. Saatavilla 24.10.2023. <https://www.hel.fi/static/sote/hankkeet/ylisukupolvinen.pdf>

- Huttunen, K., Pekkarinen, T., Uusitalo, R., & Virtanen, H. (2023). Lost boys? Secondary education and crime. *Journal of Public Economics* 218. <https://doi.org/10.1016/j.jpubeco.2022.104804>
- InfoFinland. (6.2.2024) *Perusopetus*. Saatavilla 29.4.2024 <https://www.infofinland.fi/fi/education/comprehensive-education>
- Jyväskylän yliopiston Koppa. (i.a.-a). *Määrällinen tutkimus*. Saatavilla 5.12.2023 <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/maarallinen-tutkimus>
- Jyväskylän yliopiston Koppa. (i.a.-b). *Laadullinen tutkimus*. Saatavilla 5.12.2023 <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>
- Kaakinen, M., & Näsi, M. (2021b). Nuorisorikollisuuden esiintyvyys ja tekomäärät Suomessa 1995–2020. *Kriminologia*, 1(1), 5–19. <https://doi.org/10.54332/krim.109017>
- Kallinen, T., & Kinnunen, T. (i.a.). *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaristo. Saatavilla 16.3.2024 <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/>
- Keskusrikospoliisi. (2022). *Nuorten väkivaltarikollisuuden määrä ja piirteet poliisin tietoon tulleen rikollisuuden valossa*. Saatavilla 7.1.2023 <https://poliisi.fi/documents/25235045/0/raportti-nuorten-vakivaltarikollisuus-poliisi.pdf/5707ff63-fce5-b1a3-83ed-6ae62808adfa?t=1646715994222>
- Keskusrikospoliisi. (8.2.2024). *Nuorten ryöstörikosten piirteet – Poliisin tietoon tullut ryöstörikollisuus vuosina 2015–2023*. Saatavilla 6.4.2024 https://poliisi.fi/documents/25235045/59586767/raportti_nuorten_ry%C3%B6st%C3%B6rikollisuus_julkinen.pdf/0690c6c1-0aeb-a4f8-0c65-a2e2dbfcaa93?t=1707379915528
- Kielitoimiston sanakirja. (2022). *Väkivaltarikos*. Saatavilla 7.1.2024 <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi/#/v%C3%A4kivaltarikos?searchMode=all>
- Kuoppala, J. (ohjaaja). (2024a). Kausi 4, jakso 2: Koskelan teinisorma Sarjassa *Rikoksen anatomia*. [Video, tv-ohjelma]. Discovery+.
- Kuoppala, J. (ohjaaja). (2024b). Kausi 4, jakso 5: Nuorisoväkivalta Sarjassa *Rikoksen anatomia*. [Video, tv-ohjelma]. Discovery+.

- L 1285/2016. *Nuorisolaki*. 21.12.2016/1285. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>
- L 262/1940. *Laki nuorista rikosentekijöistä*. 31.12.1950/262. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1940/19400262>
- L 442/1999. *Laki holhoustoimesta*. 1.4.1999/442. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990442>
- L 476/1983. *Peruskoululaki*. 27.5.1983/476. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1983/19830476>
- Leppämäki, S. (9.1.2017). *ADHD:n yhteys rikollisuuteen*. Käypä hoito -suosituksen potilasversio. Suomalainen lääkäriseura Duodecim. Saatavilla 30.8.2024 <https://www.kaypahoito.fi/nix00924>
- Mannerheimin lastensuojeluliitto. (i.a.). *Mediaväkivalta*. Saatavilla 3.11.2023 <https://www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/hyvintointia-digiajassa/haitalliset-mediasisallot/mediavakivalta/>
- Mielenterveystalo. (i.a.). *Nuorten päihteiden käyttö*. Saatavilla 30.10.2023 <https://www.mielenterveystalo.fi/fi/paihteet/nuorten-paihteiden-kaytto>
- Mieli ry. (i.a.-a). *Yleistä mielenterveyden häiriöistä*. Saatavilla 1.11.2023 <https://mieli.fi/mielenterveys-koetuksella/mielenterveyden-hairiot/>
- Mieli ry. (i.a.-b). *Päihderiippuvuus vaikuttaa koko elämään*. Saatavilla 1.11.2023 <https://mieli.fi/mielenterveys-koetuksella/paihderiippuvuus-vaikuttaa-koko-elamaan/>
- Minilex. (i.a.). *Nuorena henkilönä tehty rikos*. Saatavilla 1.11.2023 <https://www.minilex.fi/a/nuorena-henkil%C3%B6n%C3%A4-tehty-rikos>
- Nuorten Päihdekasvatus. (28.6.2023). *Päihteet ja rikollisuus*. Saatavilla 20.4.2024 <https://nuortenpaihdekasvatus.fi/paihteet-ja-rikollisuus/>
- Oikeusministeriö. (i.a.). *Rikosoikeus*. Saatavilla 23.10.2023 <https://oikeusministerio.fi/rikosoikeus>
- Opetus- ja kulttuuriministeriö. (i.a.). *Nuorisotyö*. Saatavilla 1.11.2023 <https://okm.fi/nuorisotyö>
- Poliisi. (8.2.2024). *Poliisi on huolestunut nuorten väkivaltarikosten kasvusta*. Saatavilla 5.4.2024 <https://poliisi.fi/-/poliisi-on-huolestunut-nuorten-vakivaltarikosten-kasvusta>

- Poliisi. (i.a.-a). *Katujengien rikollisuus*. Saatavilla 23.10.2023 <https://poliisi.fi/katujengien-rikollisuus>
- Poliisi. (i.a.-b). *Ennalta estävä työ Helsingin poliisissa*. Saatavilla 11.3.2024 <https://poliisi.fi/ennalta-estava-tyo-helsingin-poliisissa>
- Päihdelinkki. (23.10.2020). *Päihteet ja aggressiivisuus*. Saatavilla 20.4.2024 <https://paihdelinkki.fi/tietopankki/tietoiskut/aggressiivisuus-ja-vakivalta/paihteet-ja-aggressiivisuus/>
- Rikoksentorjunta.fi. (i.a.-a). *Päihteet*. Saatavilla 19.4.2024 <https://rikoksentorjunta.fi/paihteet>
- Rikoksentorjunta.fi. (i.a.-b). *Varhainen tuki ja syrjäytymisen ehkäisy*. Saatavilla 23.10.2023 <https://rikoksentorjunta.fi/varhainen-tuki-ja-syrjaytymisen-ehkaisy>
- Rikoksentorjunta.fi. (i.a.-c). *Väkivaltarikokset*. Saatavilla 7.1.2024 <https://rikoksentorjunta.fi/vakivaltarikokset>
- Rikosseuraamuslaitos. (14.5.2021). *Yli puolet vangeista ilman peruskoulun jälkeistä tutkintoa – Vankilaopetus väylä osaamisen kehittämiseen vankeusaikana*. Saatavilla 16.3.2024 <https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/ajankohtaista/tiedotteet/tiedotteetjauutiset2021/yli-puoletvangeistailmanperuskoulunjalkeistatutkintoa-vankilaopetus-vaylaosaamisenkehittamiseenvankeusaikana.html>
- Rikosseuraamuslaitos. (31.8.2022). *Nuorisorangeistus*. Saatavilla 11.3.2024 <https://www.rikosseuraamus.fi/fi/index/seuraamukset/yhdyskuntaseuraamustyo/nuorisorangeistus.html>
- SOAMK. (20.4.2023) *Sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen kompetenssit*. Saatavilla 29.4.2024 <https://www.sosiaalialanamkverkosto.fi/wp-content/uploads/2023/04/SOSIAALIALAN-AMMATTIKORKEAKOULUTUKSEN-KOMPETENSSIT-2023.pdf>
- Sosiaali- ja terveysministeriö. (i.a.). *Sosiaalipalvelut*. Saatavilla 24.10.2023 <https://stm.fi/sosiaalipalvelut>
- Suomalainen Lääkäriseura Duodecim. (2010). *Konsensuskokous 2010: Nuorten hyvin- ja pahoinvointi*. Saatavilla 23.10.2023. <https://www.duodecim.fi/wp-content/uploads/sites/9/2016/02/konsensuslausema090210.pdf>

- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (i.a.-a.). *Nuorten mielenterveyshäiriöt*. Saatavilla 1.11.2023 <https://thl.fi/fi/web/mielenterveys/mielenterveyshairiot/nuorten-mielenterveyshairiot>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (i.a.-b.). *Käytöshäiriöt*. Saatavilla 1.4.2024 <https://thl.fi/aiheet/mielenterveys/mielenterveyshairiot/nuorten-mielenterveyshairiot/kaytoshairiot>
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. (i.a.-c.). *Keskeiset käsitteet*. Saatavilla 1.4.2024 <https://thl.fi/aiheet/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/ehkaiseva-paihdeyto/mita-ehkaiseva-paihdeyto-on/keskeiset-kasitteet>
- Turvallisuuskomitea. (i.a.). *Kokonaisturvallisuutta yhdessä #15: Katujengit ja nuorisoriikollisuus*. Saatavilla 23.10.2023 <https://turvallisuuskomitea.fi/kokonaisturvallisuutta-yhdessa-15-katujengit-ja-nuorisoriikollisuus/>
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (2023). *Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa*. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisu 2/2023. <https://tenk.fi/fi/ajankohtaista/htk-2023-ohje-julkaistu>
- United Nations. (2013). *Definition of Youth*. Saatavilla 6.4.2024. <https://www.un.org/esa/socdev/documents/youth/fact-sheets/youth-definition.pdf>
- World Health Organization. (17.6.2022) *Mental health*. Saatavilla 5.4.2024 <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response>

LIITE 1. Kyselyn sisältö

Alaikäisten nuorten väkivallankäytön lisääntyminen ja ehkäisy pääkaupunkiseudulla

Tällä kyselyllä kartoitamme ammattilaisten näkökulmaa ja kokemuksia nuorten väkivallankäytöstä ja sen lisääntymisestä pääkaupunkiseudulla vuodesta 2019 eteenpäin. Väkivallalla tarkoitamme tässä kyselyssä vain fyysistä väkivaltaa (pahoinpitelyt, ryöstöt jne.). Tässä kyselyssä ei siis kartoiteta seksuaalista, henkistä tai lähisuhdeväkivaltaa.

Olemme sosionomiopiskelijoita Diakonia-ammattikorkeakoulusta, ja teemme opinnäytetyötämme yhdessä Aseman Lapset ry:n kanssa 13-17 -vuotiaiden nuorten väkivallankäytön lisääntymisestä ja sen syistä pääkaupunkiseudulla vuodesta 2019 eteenpäin.

Kyselyyn vastaaminen on vapaaehtoista ja anonyymiä. Emme kerää kyselyyn vastaavien henkilöiden henkilötietoja. Vastaukset on tarkoitettu vain omaan käyttöömme osana opinnäytetyön materiaalia. Kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti, eikä yksittäisiä vastauksia voi yhdistää yksittäiseen henkilöön. Ethän vastatessasi kyselyyn anna yksityiskohtaisia kuvauksia nuorista, tai kerro kokemuksistasi siten, että niistä voi tunnistaa yksittäisiä henkilöitä.

Kyselyssä on 13 kysymystä, joihin vastaaminen kestää n. 5-10 minuuttia. Kysely on auki 19.2-3.3.2024.

Opinnäytetyö valmistuu syksyllä 2024 ja se julkaistaan Theseuksen sivuilla nimellämme.

Kiitos!

Tekijät: Tuulia Tuhkanen, Venla Jokilinna, Viivi Monola
Yhteystiedot: venla.jokilinna@student.diak.fi

Suostumus kyselyyn vastaamiseen

*

Olen vastaanottanut tiedotteen opinnäytetyöstä ja omaksunut sen sisällön. Olen saanut riittävän selvityksen opinnäytetyön tarkoituksesta ja toteutuksesta.

Olen saanut tiedot mahdollisesta henkilötietojeni keräämisestä, käsittelystä ja luovuttamisesta tutkimuksen yhteydessä.

Osallistun kyselyyn omasta tahdostani, ilman minkäänlaista painostusta tai houkuttelua.

Minulle on varattu riittävästi aikaa harkita osallistumistani kyselyyn.

Ymmärrän, että osallistuminen on vapaaehtoista, ja minulla on oikeus peruuttaa suostumukseni milloin tahansa ilmoittamatta syytä. Olen tietoinen siitä, että mikäli keskeytän kyselyn ennen sen päättymistä, siihen mennessä kerätyt tiedot voivat silti jäädä osaksi opinnäytetyön aineistoa.

Annan suostumukseni kyselyyn ja haluan jatkaa vastaamaan.

Nuorten väkivallankäyttö pääkaupunkiseudulla

Oletko huomannut nuorten väkivallankäytön lisääntyneen viimeisen viiden vuoden aikana? *

Oma vastauksesi

Kuinka usein olet kokenut tai todistanut nuorten väkivaltaista käytöstä? *

Oma vastauksesi

Mitä tekovälineitä olet huomannut väkivallanteossa käytettävän (esim. teräase, ampuma-ase, lyömäase, kaasut, etälamautin, ei asetta)? *

Oma vastauksesi

Mitä tekovälinettä olet havainnut käytettävän **eniten** nuorten väkivallanteoissa? (esim. teräase, ampuma-ase, lyömäase, kaasut, etälamautin, ei asetta)? *

Oma vastauksesi

Miksi uskot nuorten väkivallan lisääntyneen viime aikoina? *

Oma vastauksesi

Onko jokin tietty alue tai ympäristö, jossa kokemuksesi mukaan nuorten väkivallankäyttöä on enemmän, kuin muualla pääkaupunkiseudulla? *

Oma vastauksesi

Millaisia muutoksia tai trendejä olet havainnut väkivallan muodoissa nuorten keskuudessa viime vuosien aikana? *

Oma vastauksesi

Kuinka paljon koet median ja sosiaalisen median vaikuttavan nuorten väkivallankäytön lisääntymiseen? *

Oma vastauksesi

Nuorten väkivallankäytön ennaltaehkäisy ja vähentäminen pääkaupunkiseudulla

Kuinka tehokkaiksi koet nykyiset ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja toimintamallit? *

Oma vastauksesi

Millaisia toimia mielestäsi tarvitaan nuorten väkivallan ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi? *

Oma vastauksesi

Millaisia tukipalveluita organisaatiosi tarjoaa nuorille, jotka ovat alttiita väkivallalle * tai joilla on taipumusta siihen? *

Oma vastauksesi

Nuorten kokemukset ja altistuminen väkivallalle

Miten nuoret itse kokevat tai reagoivat väkivaltaan ympäristössään? *

Oma vastauksesi

Mitä syitä nuoret ovat kertoneet tekemälleen/kokemalleen väkivallalle? *

Oma vastauksesi
